

eningen, Møre Fylkes Dampskibsselskap og Molde Ingeniørforening hver vælger et.

Som foreningens formand valgtes P. Ratvik, næstformand ingeniør Con Mowinckel og tredje medlem av styret kjøpmand Ingebrigt P. Huse.

De foreningen tilsluttede brændtorvfabrikker mener næste aar at kunne producere brændtorv tilsvarende utenlandsk kul for en værdi av mindst 1 mill. kr.

DRIFTSKAPITAL TORVDRIFT.

EN industriel bedrift, der holdes igang aaret rundt og stadig kan bringe varer paa markedet har ikke saa vanskelig for at skaffe sig driftskapital. Helt anderledes forholder det sig med en sæsongforretning som torvdrift, der kun holdes igang nogen faa maaneder og er da meget avhengig av veirforholdene. Her er en av de store vanskeligheter der ikke ubetydelige driftskapital, som utkræves i de 3—4 driftsmaaneder, idet arbeidsomkostningerne maa utbetales længe forinden de færdige produkter kan bringes paa markedet.

Bankerne stiller sig ogsaa reserveret overfor at laane torvfabrikerne penger til driftskapital. Dette saameget mer som brændtorvdriften som en helhet betragtet hittil ikke har opvist økonomisk gunstige resultater.

I aaret 1917 kom de fleste nyanlæg ikke igang av mangel paa maskiner. I aaret 1918 var der mangel paa petroleum som drivkraft og selv om der allikevel produceres adskillig brændtorv blev den overveiende del herav ikke tør og indbjerget paa grund av det vedvarende regnveir utover eftersommeren og høsten. Dertil kom nedadgaende priser paa brændselsmarkedet og de økede arbeidsomkostninger, saaat brændtorv ikke kunde sælges med fordel her i landet, men blev tildels eksportert til utlandet. I aaret 1919 var de allerfleste brændtorvanlæg nedlagt. I aaret 1920 har anlæggene i stor utstrækning paany været idrift stimuleret av de opadgaende og nu kulminerte konjunkturer paa brændselsmarkedet.

For at skaffe sig driftsmidler og sikre sig avsætning, solgte mange av de større brændtorvfabrikker aarets paaregnede produktion paa forhaand for en forholdsvis lav pris og fik tildels forskudsbetaling. Senere økedes brændselspriserne en kort tid saaat enkelte torvfabrikker, som hadde heldige transportforholde og saaledes kunde bringe produktet paa markedet under høikonjunkturen, samt forøvrig var saaledes stillet, at de kunde spekulere i konjunkturstigningen, har tjent penger. Forøvrig har de allerfleste brændtorvfabrikker hat forholdsvis liten fortjeneste. Hertil har for en ikke ringe del medvirket at den sterke nedbør i løpet av sommeren bidrog til at en stor del av produktionen ikke blev indbjerget i tilstrækkelig tør tilstand.

Som bekjendt søkte Brændtorvfabrikanternes Forening ivaar Staten om at faa laant driftskapital for at kunne sætte torvdriften igang, men

dette andragende kom altfor sent, blev saavidt bekjendt først indsendt efter paaske og den videre behandling krævet sin tid. Med megen beredvillighet stillet Stortinget et beløp indtil 1 mill. kr. — Torvmil-lionen — til disposition for regjeringen at utlaanes som driftskapital for brændtorvfabrikker mot betryggende garanti. Beløpet blev stillet til disposition av til andre øiemed av Stortinget allerede bevilgede midler, som skulde benyttes inden budgetterminen. Paa grund av den langt fremskredne tid og da mange torvfabrikker allerede som ovenfor nævnt hadde ordnet sig paa anden maate, blev kun en ringe del av laane-beløpet benyttet.

Brændtorvfabrikanternes Forening søker nu om ogsaa for aaret 1921 faa anledning til at laane driftskapital av Staten. Da Torvlaane-fondet blev oprettet blev det bestemt at der skulde indvilges drifts-laan, men kun de første 2 aar og desuten tiisvarer drifts-laanet kr. 10 pr. ton kun omkr. $\frac{1}{3}$ av den nuværende produktionspris. Selv om derfor Torvlaanefondet hadde midler til disposition vilde dette være util-strækkelig.

Hvis mulig bør det kunne ordnes paa samme som iaar, saaledes at midler, der av Stortinget er bevilget til andre øiemed, stilles til disposition en kort tid for at utlaanes som driftskapital til brændtorv-fabrikker mot betryggende garanti.

Lykkes det ikke at erholde driftskapital er det sandsynlig at flere brændtorvanlæg paany blir nedlagt. Da Statens Torvlaanefond er inter-ressert i en flerhet av anlæggene, vil det ogsaa for Staten være av interesse at driften opretholdes, idet anlæggene har liten værdi, naar de ikke er i drift og der kan da vanskelig paaregnes indbetaling av renter og avdrag paa torvlaanene. Det vil være av betydning at drifts-midlerne stilles til disposition tidligst mulig, idet al den torv, som optages og utlægges tidlig paa forsommeren, kan gjøres regning paa at bli tør og salgbar.

I henhold til de oplysninger om vort lands maskintorvdrift i aaret 1920, som det hittil har været mulig at skaffe tilveie, er værdien av maskintorvproduksjonen iaar — altsaa stiktorven ikke medregnet — med et rundt tal omkr. 5 mill. kr. Vistnok er dette kun en brøkdel av de hundreder av mill. kr. som vor nuværende stenkulsimport beløper sig til, men det er dog nogen faa millioner kr. tjent for landet, penger som er kommet norsk arbeide tilgode.

Hvis alle de nuværende maskintorvanlæg rundt om i landet kan komme i drift i aaret 1921 er der utsigt til at produksjonen vil kunne bli betydelig forøket.

SVENSKA MOSSKULTURFÖRENINGEN.

DET aarlige høstmøte i Svenska Mosskulturföreningen avholdtes i Jön-kjöping den 20. november. Møtet formet sig som en begeistret hyldest til foreningens leder gjennom de sidste 20 aar *professor dr.*